



Z

wieści lasu



PO KATASTROFIE ZWIĄZANEJ Z HURAGANEM Z 2017 ROKU

Już posprzątane. Trwało to dwa lata

Daty 11 i 12 sierpnia 2017 r. przejdą do historii Lasów Państwowych. Tak ogromne szkody spowodowała nawałnica, która w nocy na przełomie tych dni nawiedziła część Polski. W LP ogłoszono wówczas „stan siły wyższej”. Nadleśnictwo Jarocin było jednym z kilku na terenie poznańskiej dystryktu, którego drzewostany ucierpiały najbardziej.

- Szok, huk, ciemność... To była ściana deszczu i bardzo silny wiatr... Słychać było jak łamią się drzewa i jak grubsze konary uderzają w budynek i oplótowanie. Nie było możliwości, żeby wyjść z leśniczówki - wspominał Maciej Trzebniak, leśniczy z Czeszewa. Największe szkody zanotowano w leśnictwach: Sarnice, Murzynówko, Czeszewo, Radliniec, Góra, Rozmarynów i Małoszki oraz w dwóch rezerwatach: „Dębno nad Wartą” i „Czeszewski Las”.

Teraz, po dwóch latach, w jarocińskim nadleśnictwie właśnie zamknięto trudny rozdział związany z uprzątnięciem skutków huraganu. Przed pracownikami kolejne wyzwanie - zagospodarowanie powierzchni pokłeskowych, czyli posadzenie nowego lasu. Ten proces też może potrwać dwa lata.

(alg)

NADLEŚNICTWO JAROCIN PO KATASTROFIE W LICZBACH



Szacowany koszt całkowitego odnowienia powierzchni pokłeskowych (melioracje, przygotowanie gleby, sadzonki, zabezpieczenie upraw, poprawki i pielęgnacja itp.) 9 mln zł

Łączna powierzchnia, na której wystąpiły szkody
3.455 ha

Masa uprzątniętego i zagospodarowanego drewna pokłeskowego (stan na 30 czerwca 2019)
■ drewno pokłeskowe uprzątnięte - 292.235 m³
■ drewno zagospodarowane (sprzedane) - 269.106 m³

Oszacowana objętość drewna pokłeskowego
293.000 m³

Łączna powierzchnia przewidziana do całkowitego odnowienia
732,21 ha

Łączne przychody z tytułu sprzedaży drewna pokłeskowego
około 44 mln zł

Część powierzchni objętej tuż po huraganie zakazem wstępu, udostępnionej obecnie na powrót 90%. Zakaz obowiązuje nadal wyłącznie w rezerwatach „Czeszewski Las” i „Dębno nad Wartą” oraz na niewielkich fragmentach leśnictw Murzynówko i Góra

Powierzchnia pozostawiona do naturalnej sukcesji
30 ha

Liczba pracowników zaangażowanych w całość prac związanych z uprzątnięciem terenów klęski:
■ 43 pracowników nadleśnictwa i biura RDLP
■ 86 pracowników z 8 zakładów usług leśnych

Poniesione koszty likwidacji skutków klęski, usługi ZUL, odtworzenia sieci drogowej, przeprowadzone już odnowienia, etc. **około 22,5 mln zł**

Szacowana liczba sadzonek potrzebnych do całkowitego odnowienia powierzchni pokłeskowych **5,4 mln sadzonek**

Liczba zestawów harvester + forwarder, które pracowały na terenie pokłeskowym
8 zestawów

Przewidywany termin zakończenia procesu odnowienia powierzchni pokłeskowych **2021**

Zestaw: Jan Bartzak



Janusz
Gogońkiewicz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Drodzy Czytelnicy!

Bez względu na to, co każdy z nas sądzi o różnych naukowych, często apokaliptycznych teoriach dotyczących zmian klimatycznych zachodzących obecnie na naszej planecie, one są faktem, czy tego chcemy, czy nie. Faktem jest też niestety, że są dla nas negatywne, a na domiar złego dzieją się coraz szybciej. Abstrahując już od tego, czy zawinił tu człowiek i nie zważając na uspokajające wypowiedzi w stylu: „przecież w dziejach Ziemi było już wiele kataklizmów i radykalnych zmian klimatu”, one dotyczą nas tu i teraz (huraganowe wiatry z sierpnia 2017 r.) i będą problemem dla przyszłych pokoleń. Nie ma znaczenia, że być może okres globalnego ocieplenia potrwa na przykład tylko 500 lat, a to zaledwie mgnienie w dziejach homo sapiens. Pięć wieków to bardzo wiele pokoleń. I oby sobie z tym poradziły. Z pewnością już niebawem największym problemem, również w Europie, może się stać brak wody. I nie chodzi tu już nawet o brak opadów, stopniowe, poważne osłabienie lasów spowodowane długotrwałymi suszami (co się już u nas dzieje), ale problemy z wodą pitną. Już teraz ludzie powinni ją traktować jak coś znacznie cenniejszego od złota i diamentów. I właśnie to bogactwo, czyli wodę, nauczyć się oszczędzać jak największy skarb. Środkowa Wielkopolska jest obecnie jednym z dwóch najsuszych regionów w Polsce. W kwietniu spadło w okolicy Jarocina 7 mm deszczu, w czerwcu - 2,5 mm, a do 22 lipca niecałe 7 mm. Te cyfry są zatrważające i muszą nam wstrząsnąć. To, że w nurach naszych wodociągów woda płynie jeszcze wartkim i nieprzerwanym strumieniem nie może nas usypiać.

KALENDARIUM sierpień 2019

9 sierpnia	Międzynarodowy Dzień Ludności;
10 sierpnia	Dzień Przewodników i Ratowników Górskich;
12 sierpnia	Międzynarodowy Dzień Młodzieży (ONZ);
19 sierpnia	Światowy Dzień Pomocy, Wielki Dzień Pszczół w OKL w Gołuchowie. Miejsce: Muzeum Leśnictwa - Powozownia;
25 sierpnia	Międzynarodowa Noc Nietoperzy, w ostatnią sobotę i niedzielę sierpnia odbędzie się ogólnopolska akcja edukacyjna.

Zestaw: WoJak

Bez wątpienia był to największy kataklizm w całej ponad 90-letniej historii organizacji Lasów Państwowych. Jak szacowano wtedy na skutek nawałnic, które w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 r. spustoszyły lasy w kilkudziesięciu nadleśnictwach, głównie na Pomorzu, Kujawach i również w Wielkopolsce, uszkodzonych zostało ok. 9,8 mln m³ drzew na pow. ok. 79,7 tys. ha (ok. półtora raza więcej niż wynosi powierzchnia Warszawy). Układ burzowy wytworzył huraganowe wiatry o prędkości od 100 do nawet 150 km/godz. Pas dokonanych zniszczeń ciągnął się od Wybrzeża po Dolny Śląsk. Koszt uporania się ze skutkami nawałnic mógł sięgnąć nawet miliarda złotych.





AKTUALNOŚCI

■ Puszcza Białowieska
nie jest na liście
zagrożonych

Podczas 43. Sesji UNESCO w Baku Komitet Światowego Dziedzictwa przyjął pozytywną dla polskiej strony decyzję w sprawie Puszczy Białowieskiej. Obiekt ten nie został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa w Zagrożeniu. Komitet zdecydował również, że w całej Puszczy możliwe jest usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu wzdłuż określonych dróg i szlaków (w odległości 50 m po obu stronach). Dodatkowo w strefie czynnej ochrony dopuszczalne jest prowadzenie cięć w celu przebudowy drzewostanów i aktywnej ochrony cennych siedlisk. Jest to zbieżne z obecnie obowiązującym Planem Zadań Ochronnych dla Puszczy jako obszaru Natura 2000.

■ 12 raz przyznano
nagrody im. Adama
Loreta

Nagrody LP przyznawane są w trzech kategoriach: za najlepsze zrealizowane działania na rzecz kształtowania korzystnego wizerunku Lasów Państwowych, popularyzację misji i roli LP oraz wiedzy o środowisku leśnym, obejmującą media, edukację i promocję oraz sztukę. Doceniono prowadzących profil Nadleśnictwa Baligród, czasopismo „Drwal”, TVP Rzeszów, publikację „Leśnicy dla Niepodległej” oraz Teatr pod Dębem z Pułtusza.

■ Leśnicy upamiętnili
radomski czerwiec '76

25 czerwca w Radomiu z udziałem leśników odbyły się uroczystości upamiętniające Radomski Protest Robotniczy. Siedziba Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu była areną wydarzeń sprzed 43 lat. W czasie, gdy budynek odebrano leśnikom i utworzono tu Komitet Wojewódzki PZPR miały w nim miejsce protesty robotnicze.

■ Sukces akcji #sadzIMy

Akcja #sadzIMy odbyła się w całym kraju 26 kwietnia. Teraz ją podsumowano. W biurach wszystkich 430 nadleśnictw LP w kraju leśnicy rozdawali sadzonki wszystkim chętnym, by posadzić drzewka na swoich działkach czy w ogrodach. - W dniu akcji leśnicy w całym kraju rozdali w sumie 116 479 sadzonek drzew różnych gatunków. Odzew był fantastyczny. Większość sadzonek znalazła nowych właścicieli dosłownie w kilka godzin po otwarciu biur nadleśnictw, a media społecznościowe zapęłniły się zdjęciami i nagraniami od osób pokazujących zasadzone już drzewka - mówił dyrektor generalny Lasów Państwowych Andrzej Konieczny.

Śmieci w lasach to nadal ogromny problem

Pomimo licznych kampanii informacyjno-edukacyjnych, świadomość społeczeństwa w zakresie poszanowania środowiska i niezaśmiecania lasów wciąż zawodzi. Śmieci są jednym z głównych problemów Lasów Państwowych. To nie tylko problem natury estetycznej, ale i kosztowny problem ekologiczny.

1,5 mln zł rocznie - to koszt sprzątnięcia śmieci z terenu 25 nadleśnictw, ponoszony przez poznańską dyrekcję. W ubiegłym roku poznańscy leśnicy uprzątnęli ponad 10 tys. m³ śmieci, co oznacza, że z wielkopolskich lasów wywieziono 90 wagonów śmieci. 1000 wagonów śmieci wywieziono z lasów całego kraju. Kosztowało to Lasy Pań-

stwowe łącznie 15 mln zł. Liczby te przerażają, a niestety tendencja jest zwyżkowa, ilość śmieci w lasach wzrasta z roku na rok.

Las to niezwykle złożony ekosystem, a śmieci nie są jego częścią. Co więcej, jako obcy element środowiska, stanowią śmiertelne zagrożenie dla wielu żyjących w lesie organizmów.

Na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu organizowanych jest wiele akcji angażujących i aktywizujących lokalną społeczność do walki z tonami śmieci, które zalegają w naszych lasach. Tylko w ten sposób możliwe jest zwrócenie uwagi na problem.

Leśnicy gorąco apelują o rozważę. Nie wyrzucamy śmieci do lasu!

To nie jest tylko paperek po lodzie... Gdyby po każdym przejeżdżającym samochodzie zostawał „jeden mały śmieć” - utonęlibyśmy w odpadach. Zachowajmy lasy piękne i czyste, dla nas i dla przyszłych pokoleń, by mogły wypoczywać korzystając z ich wszystkich walorów.

Opr. Mateusz Giełda-Pinas



W czerwcu Nadleśnictwo Jarocin uczestniczyło w akcji „Gazety Jarocińskiej” polegającej na zdobywaniu punktów przez klasy, które porządkowały lasy lub swoje najbliższe otoczenie. Nagrodą były dofinansowania do wycieczki szkolnej. My dostarczaliśmy worki i rękawiczki. Ilość odpadów, które dzieci znajdowały na poboczach leśnych ścieżek, szokuje. Na zdjęciach uczniowie klasy IIb z SP w Cielczy wraz z efektem kilku godzin swojej pracy oraz klasy IV SP w Chrzanie.

ŚMIECI W LESIE

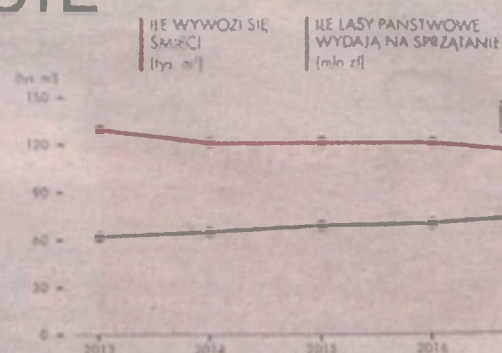
Lasy państwowe są monitorowane.

Za pozostawianie śmieci w lesie grozi mandat i sankcje.

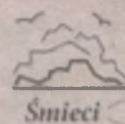
Co ile się rozkłada



Sprzątanie lasu



Śmieci zebrane w 2017 roku wypełniłyby 1000 wagonów kolejowych



Śmieci

są śmiertelnym zagrożeniem dla zwierząt
mogą przyczynić się do powstania pożaru
powodują skażenie wód, w tym wody pitnej
powodują skażenie gleby
uwalniają do atmosfery trujące substancje
szpecą krajobraz i odstrasza turystów
sprzyjają rozwojowi bakterii i niebezpiecznych grzybów
wystawiają okolicznym mieszkańcom niechlubne świadectwo

NIE ŚMIEĆ W LESIE
#ToTakieProste
#BądźDobryDlaLasu



Opracowanie: Lasy Państwowe
Projekt graficzny: Polska Grupa Infograficzna



ZIELONE PERŁY WIELKOPOLSKI

CZMOŃ to jedyny rezerwat należący do Nadleśnictwa Babki (powiat śremski). Położony jest na granicy gmin Śrem i Kórnik, w odległości 300 m na wschód od ruchliwej trasy łączącej oba miasta. Jego nazwa pochodzi od znajdującej w odległości ok. 3 km na północ wsi Czmoń. Rezerwat o powierzchni 23,57 ha został utworzony w 1999 roku ze względu na występujący tutaj żyzny las liściasty - jeden z najlepiej zachowanych fragmentów lasów dębowo-grabowych środkowej Wielkopolski, z przestojami starych drzew, bogatą florą wiosenną oraz chronionymi gatunkami roślin.

Najwyższe piętro lasu jest zróżnicowane na dwa poziomy: wyższy utworzony przez dąb szypułkowy i jesion wyniosły oraz niższy, w którym dominuje grab zwyczajny i klon jawor. Drzewa te dobrze się odnawiają, o czym świadczy ich obecność w podszybie i runie. W prześwietlonych partiach lasu licznie występują: lesz-

czyzna, dereń świda, trzmielina zwyczajna i czeremcha zwyczajna. Ok. 1,35 ha powierzchni zajmują lasy łęgowe z olszą czarną i brzozą brodawkowatą. W warstwie runa, często w pełnym pokryciu, spotkamy: gajowca żółtego, marzankę wonną, lilię złotogłów, dąbrówkę rozłogową, listerę jajowatą, podkolana białego oraz inne rośliny wiosenne: miodunkę łąkową i zioło żółte. W sumie stwierdzono tutaj 124 gatunki roślin naczyniowych oraz 4 gatunki mszaków.

Wśród licznie występujących na tym obszarze zwierząt można wymienić: dziką, sarnę, jelenia szlachetnego, borsuka, kunę, leśną i zającą szaraka. Ptactwo reprezentują m.in. zięba, grubodziób i jedyny ptak chodzący po pniu głową w dół - kowalik.

Opr. WoJak

Źródła: „Leśne rezerваты przyrody województwa wielkopolskiego”
Poznań 2016, www.babki.poznan.lasy.gov.pl



AKTUALNOŚCI

Prezydent posadził pamiątkowy dąb

8 lipca w Górnośląskim Parku Etnograficznym w Chorzowie prezydent Andrzej Duda posadził Dębą Powstań Śląskich. To pamiątka ustanowienia przez Sejm 2019 roku Rokiem Powstań Śląskich. „Powstania Śląskie stanowią jedną z najpiękniejszych kart w dziejach narodu polskiego” - głosi przyjęta przez Sejm uchwała. Wyrażano w niej wdzięczność za „wkład pokoleń ludu śląskiego w walkę o niepodległość RP”.



Bank Danych o Lasach rozwija się

16 lipca w Ministerstwie Środowiska została podpisana umowa pomiędzy Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej na utrzymanie i rozwój Banku Danych o Lasach. Lasy Państwowe przeznaczają na ten cel 17,5 mln zł. - To unikalne narzędzie, dzięki któremu wiedza na temat lasów w Polsce jest dostępna dla wszystkich i to całkowicie za darmo - mówi Andrzej Koniczny, dyrektor generalny LP. Bank Danych o Lasach (BDL) gromadzi i udostępnia informacje o aktualnym stanie lasów wszystkich form własności w Polsce, zmianach w nich zachodzących i gospodarce leśnej, w powiązaniu z informacjami o ochronie przyrody i stanie środowiska przyrodniczego. - W ramach podpisanej umowy będą utrzymywane i rozwijane dotychczasowe funkcjonalności i moduły Banku Danych o Lasach (BDL). Przewidujemy także szereg przedsięwzięć rozwojowych, które np. wspomogą starostwa powiatowe w sprawowaniu nadzoru nad lasami prywatnymi - powiedziała wiceminister Małgorzata Golińska.

„Olbrzymy” czekają na rowerzystów

W Kotlinie Jeleniogórskiej otwarto kompleks rowerowy Olbrzym. Rowerzyści dostali 14 nowych zróżnicowanych tras o łącznej długości 70 km. Na pasmie rowerowe Olbrzymy składają się zarówno trasy trudne technicznie, przeznaczone dla zaawansowanych użytkowników, jak i łatwiejsze, w pełni bezpieczne dla amatorów jazdy na rowerze. Budowa kosztowała ponad 4 miliony złotych. 85% tej kwoty stanowi dofinansowanie z Unii Europejskiej.

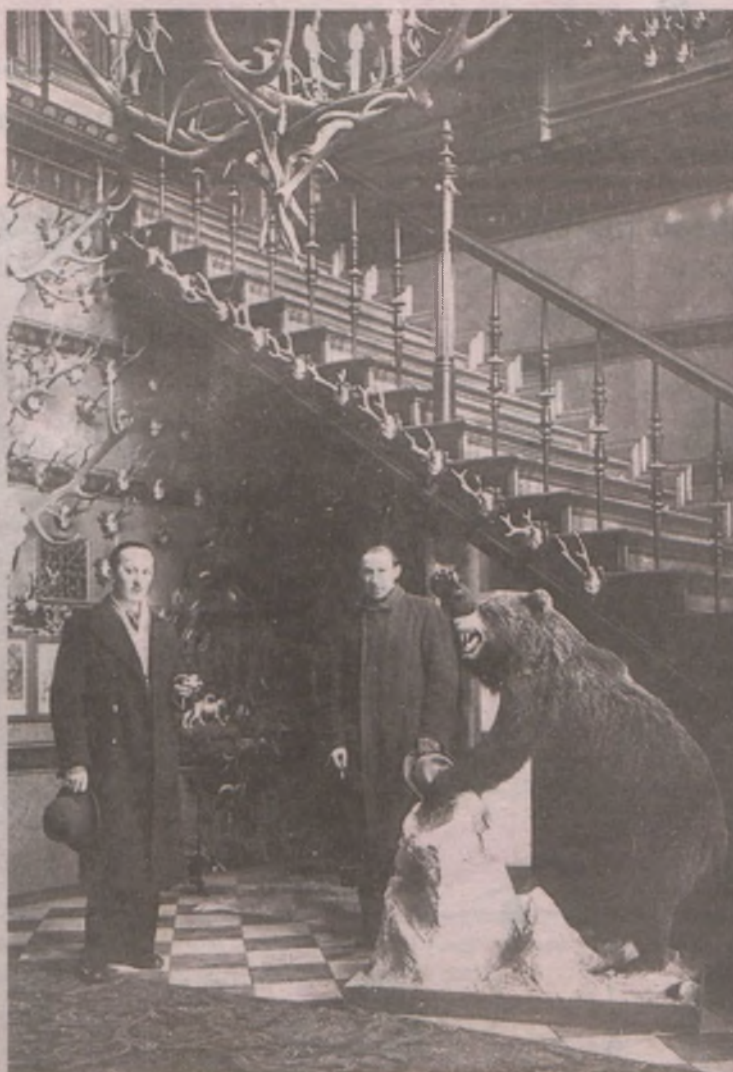
SPOTKANIA Z ŁOWIECTWEM CZ.5

Szczególnym uwieńczeniem przeprowadzonych pomyślnie łowów jest zdobycie trofeum. To szczególna pamiątka, o którą myśliwy wyjątkowo dba. Już od najdawniejszych czasów części niejadalne pozyskanych zwierząt były wykorzystywane, użytkowano szczególnie skóry, kości, zęby czy poroże. Zdobyte trofea po spreparowaniu świadczą o sukcesach, które w swojej karierze łowieckiej odniósł myśliwy. Każdy myśliwy ma obowiązek preparować swą zdobycz ze szczególną starannością i dbałością. Wszystkie te zabiegi świadczą o kulturze i etyce myśliwego i ukazują jego szacunek do upolowanej zwierzyny.

Wielu ludzi nie widzi różnicy między porożem a rogami i często mylnie zastępuje te dwa pojęcia, traktując je jak synonimy. Trofeum, które pozyskujemy w wyniku odstrzału zwierzyny z gatunku jeleniowatych, stanowi poroże. Jest to twardy, pełny twór kostny wyrastający z kości czołowej, który co roku jest zrzućany, a następnie znowu odrasta, co wiąże się z gospodarką hormonalną zwierzęcia. Poroże występuje tylko u samców jeleniowatych, wyjątek stanowią renifery, u których poroże nakładają również samice. Jelenie swój oręż wykorzystują w walce o terytorium i miejsce w stadzie. Poroże jelenia i daniela nazywamy wieńcem, natomiast poroże sarny określamy jako parostki. Jelenie i daniela zwykle mają dużo okazalsze poroże, wielkość wieńca zależy do bazy pokarmowej, warunków, w których bytuje zwierzę, ale również od przekazanych genów. Poroże w każdym wieku zmienia się, patrząc na zwierzę można mniej więcej ocenić, czy jest stare, czy młode. Zrzuty, które pozostawiają w łowisku zwierzęta, może zbierać każdy spacerujący. Stanowią cenne trofeum. Kozły czyli samce saren gubią swoje parostki już od października, natomiast jelenie byki gubią swoje tyki w lutym i marcu. Zbieracze zrzutów często sprzedają je rzemieślnikom,

TROFEA

- ukoronowanie łowów



Hrabia Ostroróg-Gorzeński, dawny właściciel pałacu w Tarcach, był miłośnikiem polowań, czego dowodem były liczne trofea zgromadzone w holu pałacu

którzy wykonują z nich przepiękne meble, żyrandole i inne cenne ozdoby. Cennym trofeum, które dostarczają nam jelenie są także grandle czyli szczątkowe kły. Z grandli wytwarza się biżuterię myśliwską.

Rogi są to wyrostki twarde ze

skóry właściwej, puste w środku, które rosną przez całe życie zwierzęcia. Rogi posiadają krowy, kozy, a także kozice, żubry i muflony. Zwierzęciem łownym, które posiada rogi, jest muflon. Jego ślimy rosną całe życie, przyrosty tworzą karby, dzięki

którym można określić wiek zwierzęcia. Właśnie z rogów zwierzęcych powstawały pierwsze instrumenty muzyczne myśliwych, a co się z tym wiąże, powstały pierwsze muzyczne utwory łowieckie. W dawnych czasach rogi służyły jako naczynie do picia różnych trunków, na ich wzór obecnie produkuje się kufelki wykorzystywane do picia nalewek.

Oręż dzika to kły dolne zwane szablami oraz kły górne - fajki. Im starszy dzik i w lepszych warunkach bytowych żyje, tym jego oręż jest potężniejszy. Dodatkowo często zachowuje się również skóry dzików.

Również ptactwo dostarcza trofeów, są to najczęściej kolorowe piórka, a także ptaki preparowane w całości. Kiedyś, kiedy polowano na głuszcę, ważne trofeum stanowił wachlarz, czyli rozwinięty ogon ptaka, cenne były także liry cietrzewi.

Taksydermia czyli sztuka wypychania martwych zwierząt jest także metodą uzyskiwania trofeów myśliwskich. Ta profesja wymaga jednak szczególnych umiejętności manualnych i jest dość trudna. Dlatego niewielu myśliwych jest zdolnych do uzyskiwania takich trofeów samodzielnie. Najczęściej oddaje się je w ręce fachowców.

W Polskim Związku Łowieckim odbywa się wycena trofeów i nagradzanie tych najbardziej okazałych. Wyceny trofeum przeprowadza się w oparciu o kryteria Międzynarodowej Rady Łowiectwa i Ochrony Zwierząt. W zależności od badanej cechy dokonuje się punktacji, najznamienitsze trofea zdobywają najwięcej punktów i otrzymują miano: brązomedałowych, srebrnomoedałowych i oczywiście złoto medałow. Najcenniejsze trofea są ewidencjonowane w Centralnym Rejestrze Trofeów.

KAROLINA KRAWCZYK-SZYMENDERA
bibliografia: „Podstawy łowiectwa” pod redakcją naukową dra Kazimierza Białego, Wydawnictwo Łowiec Polski, Warszawa 1994; „Łowiectwo” A. Tomek, H. Okarma Wydawnictwo Edukacyjno-Naukowe H2O, 2008 r.

O popularności tego drzewa świadczy wielka liczba literackich opisów sławiących jego zalety, nazwiska i miejscowości wywodzące się od jego nazwy. W dawnych wickach tak ważne dla rodziny zdarzenie jak narodziny dziecka, upamiętniane było posadzeniem lipy, której często nadawano takie samo imię jak potomkowi. Z lipowego drewna sporządzano dla niego kołyskę, aby zdrowo się chowało i nie budziło po nocach z płaczem. Dla osób dorosłych odpoczynek w cieniu lipy był gwarancją proroczych snów. Wreszcie drewna lipowego używano do sporządzenia trumny i rytualnego spalenia ciała, aby zapewnić zmarłemu spokojny spoczynek.

Do czasów współczesnych lipa uważana jest za drzewo obdarzone dobrą energią, pozytywnie wpływającą na zdrowie człowieka. W legendach i podaniach z terenu całego kraju podkreślane są wyłącznie jej pozytywne cechy, symbolizuje łagodność, sprawiedliwość, mądrość. Przez wiele wieków lipa cieszyła się tak wielkim szacunkiem ludzi, że uważana była za drzewo święte, któremu składano dary w podziękę za opiekę. Słowianie kojarzyli ją z Ładą - boginią miłości i piękna. W czasach słowiańskich Święta Lipka nad jeziorem Dejnów była ważnym miejscem tego kultu i taką rolę pełniła jeszcze długo po wprowadzeniu chrześcijaństwa. Stare tradycje

PACHNĄ LIPY KWITNĄCE... (CZ. 2)



Fot. fotolia.pl

i legendy zostały uświęcone przez chrześcijaństwo i powiązane z osobą Matki Bożej. Z przekonania o cudownych właściwościach tych drzew i ich pozytywnym wpływie na zdrowie psychiczne i fizyczne człowieka narodził się kulturowy do dzisiaj zwyczaj zawieszania na lipach obrazów, figurek i kapliczek poświęconych tej postaci.

Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) spotykana jest w całej Europie. W Polsce jest pospolita na terenie całego kraju w lasach liściastych, zwłaszcza jako domieszka z dębem i grabem. Dorasta do 35 m wysokości. Kulistą koronę ma osadzoną na prostym, stosunkowo krótkim pniu, bardzo grubym u starszych okazów. Często u jego podstawy występują liczne odrosty. Ciemnoszara kora

młodych drzew jest gładka, z wiekiem podłużnie spękana. Liście są cienkie, pojedyncze, niesymetryczne, o sercowatym kształcie i piłkowanych brzegach, z kępami rudych włosków w kątach nerwów na spodniej stronie. Intensywnie pachnące, żółtawe kwiaty pojawiają się pod koniec czerwca. Okres kwitnienia trwa około 12 dni. To drzewo uchodzi za wybitnie miododajne. Starsze okazy kwitną zwykle obficie co drugi rok. Jej owocami są cienkościenne orzeszki, które łatwo skruszyć pomiędzy palcami. Zamknięte w nich nasiona dojrzewają już jesienią, ale orzeszki opadają aż do wiosny.

Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) swoim zasięgiem obejmuje środkową i południową Europę. W odróżnieniu od poprzedniej, woli rosnać pojedynczo. Dorasta do 40 m wysokości. Jej liście są większe i osiągną 6 - 12 cm długości, a w kątach nerwów pod spodem blaszki liściowej mają kępki białych włosków. Kwitnie dwa tygodnie wcześniej niż lipa drobnolistna, lecz nie dorównuje jej miododajnością. Kuliste orzeszki są twarde, wyraźnie żeberkowane.

Lipy należą do najbardziej miododajnych drzew w Polsce. Miody lipowe są bardzo cenione. Odnaczają się silnym, przyjemnym aromatem. Po zbiorach mają zabarwienie zielonkawe, a skrzyszowane są jasnożółte. Uważa się, że ich

oddziaływanie lecznicze dorównują naparom z kwiatów lipowych, które mają właściwości napotne, wykrztuśne i przeciwgorączkowe. Wyciągi z kwiatów lipy stosowane są w przemyśle kosmetycznym do wyrobu kremów dla alergików, szamponów i odżywek do włosów.

W rzeźbiarstwie i snycerstwie bardzo cenione jest drewno lipowe. Ma delikatnie zarysowane stoje, jest białe, miękkie i łatwe w obróbce. Z takiego materiału Wit Stwos w XV wieku wyrzeźbił figury sławnego ołtarza głównego kościoła Mariackiego w Krakowie. W gospodarstwach wiejskich z drewna lipowego sporządzano wiele sprzętów domowych, instrumenty muzyczne, barchie dla pszczół. Przez jego wypalanie uzyskiwano bardzo ceniony węgiel drzewny. Używano go do celów medycznych, wytwarzania prochu strzelniczego, polerowania powierzchni metalowych. Bardzo chętnie używają go kreslarze i rysownicy, bo jest drobnoziarnisty, jednolity i mocny.

Trudno sobie wyobrazić dawną polską wieś, zwłaszcza we wschodnich regionach kraju, bez wyrobów wyplatanych z lipowej kory i tyka. Wykorzystywano też nasiona lipy, z których tłoczono olej, używany dla celów spożywczych oraz jako paliwo do lamp oliwnych.

Wacław Adamiak

WYCIECZKA DO LASU[®] Twoje bezpieczeństwo jest Twoją odpowiedzialnością.

Wybierając się do lasu powinieneś odpowiednio się przygotować. Pamiętaj że to, co zabierzesz ze sobą, może cię uchronić przed skutkami nieprzewidzianych sytuacji. Las jest środowiskiem przyjaznym człowiekowi jeśli wiesz, jak o nie dbać i mu nie szkodzić.

STRÓJ na letnie dni

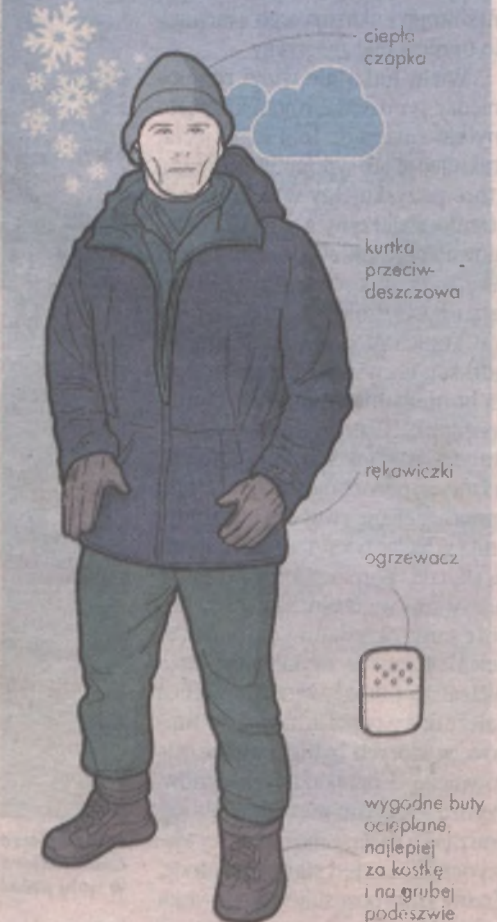


PLECAK BEZPIECZNEGO TURYSTY

Wszystkie potrzebne przedmioty spakuj w plecak. W lesie przydadzą się wolne ręce.



STRÓJ na deszczowe i zimowe dni



PRZYGOTUJ SIĘ DO WYCIECZKI

- Przygotuj plan wycieczki
- Sprawdź, ile czasu będziesz potrzebował
- Sprawdź pogodę
- Zapisz sobie telefon do lokalnego leśniczego i straży leśnej, nie zapomnij też o numerze alarmowym 112 – mogą się przydać
- Powiadom znajomych, dokąd się wybierasz
- Nie zbaczaj ze szlaku, nie stosuj skrótów – w ten sposób nie zgubisz drogi
- Staraj się nie chodzić sam, jeśli nie masz doświadczenia. Z przyjaciółmi zawsze jest milej wędrować
- Na każdej wypoczynkowej obojętnej dokładnie całe ciało, czy gdzieś nie wbił się kleszcz

#CZASWLAS

Opracowanie: Lasy Państwowe
Projekt graficzny: Polska Grupa Infograficzna

